

Nogmaals *Trifolium micranthum* Viv.

door

D. T. E. VAN DER PLOEG (Sneek)

Reeds enkele malen kon ik in dit tijdschrift een aantal nieuwe vindplaatsen van de kleinste klaver (*Trifolium micranthum* Viv.) uit Friesland vermelden (Vlieland, 1958; Workum-Hindelopen, 1964; Oudemirdumer Klif, 1964 en Ameland, 1964).

Het voorbijgegaane seizoen leverde opnieuw een aantal rijke vindplaatsen, die weer geheel passen in de reeks Vollenhove, Workum, Waddeneilanden. Deze nieuwe vindplaatsen zijn: oude Zuiderzeeduintjes („ouwers”) bij Laaksum, en verder diverse plaatsen op de gehele IJselmeerdijk tussen Workum en de kop van de Afsluitdijk. Overal waar ik wilde kon ik op het talud van deze dijk *Trifolium micranthum* verzamelen.

Ook op de Waddeneilanden werd *T. micranthum* op een nieuwe vindplaats aangetroffen en wel op Schiermonnikoog door prof. dr. D. Bakker en zijn medewerkers (Bakker, mond. med.).

Steeds vond ik *T. micranthum* weer op hellingen (duintjes, dijken) die meestal door schapen werden begraaasd.

Ten noorden van de kop van de Afsluitdijk, waar de dijken geregeld worden verhoogd en opnieuw ingezaaid, gelukte het mij nergens het klavertje te vinden. Ik nam steekproeven langs de hele noordelijke zeewering, maar zonder succes.

Ook in Holstein is in de laatste tijd *T. micranthum* op overeenkomstige plaatsen gevonden. Uit Denemarken was het voorkomen reeds langer bekend. Prof. Ernst-Wilhelm Raabe (Kiel) was zo vriendelijk mij een overdruk toe te sturen van een artikeltje van zijn hand in „Die Heimat” van nov. 1964. Daar vermeldt Raabe, dat hij het klavertje vond in „alten, natürlichen Dauerrasen” met „Hanglagen bis zu 30° Neigung und eine extensive Bewirtschaftung”. Dit klopt precies met onze waarnemingen. En we kunnen rustig aannemen dat er thans nog wel meer vondsten zullen volgen. Ook nadat Kern en Reichgelt *T. micranthum* voor ons land in eer hebben hersteld, is de plant nog te lang over het hoofd gezien.

Summary

Trifolium micranthum Viv., in the last few years discovered in a number of localities on the islands of Vlieland and Ameland and in the province of Friesland, was found in 1965 in several other localities in the same province (dunes along the former Zuiderzee near Laaksum and many localities along the dike between Workum and the IJselmeer-dam; also on the island of Schiermonnikoog).